

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง "การวิเคราะห์การเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์" มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะประเด็นเรื่องราวที่น่าเสนอและองค์ประกอบด้านเนื้อหาของการเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์ และเพื่อเข้าใจการเข้ารหัสเพื่อการสื่อความหมายทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ 2 รายการ คือ รายการเจียด และรายการเจาะใจ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์จากเทปโทรทัศน์รายการทั้ง 2 รายการ ประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informance) คือ ผู้ควบคุมการผลิต ผู้เขียนบท ฝ่ายหาข้อมูล และพิธีกร

ผลการวิเคราะห์

ผลการศึกษาวเคราะห์พบว่าทั้ง 2 รายการมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเพื่อให้สาระบันเทิง (Edutainment) ผู้ชมที่บ้านจะได้รับทั้งความบันเทิงในขณะที่เปิดรับชมรายการรวมทั้งสาระประโยชน์แง่คิดที่จะได้และเกิดขึ้นจากการรับชมรายการ แต่รายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 มีความแตกต่างกันตามแนวคิดในการผลิตรายการที่ต่างกัน จึงทำให้เนื้อหาในการนำเสนอแตกต่างกัน ดังปรากฏในผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเนื้อหา

รายการเจียดเป็นรายการสัมภาษณ์ที่ให้ความสำคัญต่อเนื้อเรื่องที่นำมาเสนอตรงตามวัตถุประสงค์รายการมากกว่าความสำคัญของบุคคล โดยเนื้อหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิดของบุคคลที่มาสัมภาษณ์ในรายการจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด นั่นคือ การเจียดตาย หรือ อาจเป็นเรื่องการเจียดในลักษณะอื่นคือ เจียดถูกข่มขืน เจียดบ้า หรือ เจียดติดคุก สาเหตุของการเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยมี 3 ประเด็นใหญ่ คือ จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ความประมาท และการใช้ยานพาหนะ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยี ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ในทางกลับกันสภาพจิตใจของคนในสังคมไม่ได้เจริญขึ้นตาม นั่นเพราะคนในสังคมมีการแข่งขันกันมากขึ้น ต้องการมีชีวิตสุขสบาย คิดหาแต่ประโยชน์ใส่ตนโดยไม่สนใจผู้อื่น จนเป็นที่มาของการจี้ปล้น ทำร้ายร่างกายเพื่อหวังชิงทรัพย์สิน รวมทั้งการตกเป็นเหยื่อทางอาชญากรรม จนต้องเกือบถูกข่มขืน เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เหตุการณ์เหล่านี้มักเกิดในยามวิกาล ย่อมแสดงว่ามีจลาจลมักจะมีการปฏิบัติงานในเวลาค่ำจนถึงเข้ามิดเป็นส่วนใหญ่ เพราะในเวลาดังกล่าวผู้คนมีจำนวนน้อยไม่พลุกพล่าน และที่สำคัญคือความมืดเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยในการชิงทรัพย์ให้เป็นไปได้โดยสะดวก

อุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาทนั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่สมควรที่จะเกิดขึ้น แต่ก็เกิดขึ้น เพราะความเคยชิน ทำให้ขาดความระมัดระวัง รวมทั้งความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงก่อให้เกิดเหตุร้ายทั้งสิ้น พบว่า อุบัติเหตุที่เกิดจากความประมาทนี้พบเห็นได้บ่อยมาก ทั้งๆ ที่รู้ว่าหากพลาดย่อมเกิดผลเสียหายได้ หรือมีตัวอย่างที่เห็นได้บ่อยๆ แต่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก็ยังเป็นเรื่องเดิมๆ ที่คล้ายกัน สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยยังมีความระมัดระวัง หรือรอบคอบกับความปลอดภัยของชีวิตน้อยมาก

อุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ยานพาหนะ ในปัจจุบันการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว เพราะความเจริญทางเทคโนโลยี แต่ผู้ใช้เส้นทางเหล่านี้มิได้ใช้ด้วยความระมัดระวังจนก่อให้เกิดอันตรายที่ไม่คาดคิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้

สิ่งสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเช่นนี้ เพราะในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นได้ก่อให้เกิดความคิด ความรู้สึกอย่างไร ได้อะไรจากเหตุการณ์เหล่านั้น ดังนั้นเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาของรายการ นอกจากเนื้อหาที่ตรงตามวัตถุประสงค์รายการแล้ว เรื่องราวนั้นต้องสามารถให้สาระ ได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้รับทราบความรู้สึก ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะที่ตกอยู่ในสถานการณ์ระหว่างความเป็นกับความตาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ชมทางบ้านได้ การที่นำเสนอเนื้อหาเช่นนี้เพื่อเป็นการสะท้อนว่าผู้คนจำนวนมากที่ใช้ถนนเป็นเส้นทางหลักในการดำรงชีวิต แต่เรื่องของความปลอดภัยจากการใช้ยานพาหนะ ยังมีผู้ให้ความสนใจระมัดระวังน้อยมาก ดังนั้น การเกิดอุบัติเหตุจากยานพาหนะจึงเกิดขึ้นได้ง่ายมาก ซึ่งเมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้ว ย่อมนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งตนเองและผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมทางเดียวกันด้วย

ในขณะที่รายการเจาะใจ มีประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก ในเรื่องบุคคลน่าสนใจ ทั้งเรื่องราวชีวิตส่วนตัว ผลงานความสำเร็จ และประเภทข้อเท็จจริงหรือข่าวที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วงที่ 2 เป็นเรื่องของบุคคลหรือสิ่งของที่แปลก น่าสนใจ โดยใช้ชื่อช่วงว่า "อย่างนี้มีด้วย" การที่รายการเจาะใจเสนอเนื้อหา 2 ช่วง เพราะมีระยะเวลาในการออกอากาศนานถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที อาจทำให้การนำเสนอรายการไม่สามารถสร้างความน่าติดตามได้ตลอดเวลา จึงต้องมีการเพิ่มช่วงที่จะมาสร้างสีสันให้กับรายการ

อย่างไรก็ดีการเสนอโดยประเด็นหลักรายการเจาะใจให้ความสำคัญที่เนื้อหา แม้บางเรื่องจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงซึ่งผู้ชมทางบ้านให้ความสนใจ แต่หากเนื้อหาไม่น่าสนใจไม่สามารถสร้างสาระประโยชน์ให้แก่คิดแก่ผู้ชมทางบ้านได้ ผู้ผลิตรายการก็จะตัดเนื้อหานั้นทิ้งไป แต่ในทางกลับกันแม้เรื่องบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงและไม่ก่อแ่งคิดอะไรในการรับชมผู้ผลิตรายการก็หยิบเรื่องนั้นมาทำ เพราะเรื่องนั้นได้ขึ้นเป็นข่าวลงหนังสือพิมพ์ ย่อมสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมทางบ้านได้เป็นอย่างดี ทางรายการเจาะใจก็จะหยิบประเด็นนี้มานำเสนอ จากผลการศึกษาพบว่ารายการเจาะใจให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่เป็นข่าวซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ นั่นเพราะการผลิตรายการโทรทัศน์ถือว่าเป็นอุตสาหกรรมบันเทิงที่ต้องมีเรื่องธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง การผลิตรายการต้องสามารถสร้างความน่าสนใจต่อผู้ชมทางบ้านเพื่อทำให้เรตติ้งสูงขึ้นซึ่งมีส่วนในการตัดสินใจของเอเยนซี่ผู้ซื้อสื่อโฆษณาที่จะเข้ามาสนับสนุนทางด้านการศึกษาอันเป็นที่มาของรายได้อันมหาศาลแก่ผู้ผลิตรายการนั่นเอง

จากลักษณะเนื้อหาของรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการแม้จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ แต่ทว่ารายการสัมภาษณ์ทั้งสองได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในลักษณะผสม (Hybrid) คือ ในการสร้างความบันเทิง (Entertain) ในขณะที่เปิดรับชมรวมทั้งเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ (Education) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทางใดทางหนึ่ง ที่เรียกว่าเป็นสาระบันเทิง Edutainment ในบางครั้งก็มีการรวมไว้ทั้ง 3 แบบ คือ Info-Edu-Tainment โดยเฉพาะรายการเจาะใจมักใช้วิธีนี้ เช่น ตอน วีรบุรุษโอลิมปิก ที่รายการเสนอเรื่องการแข่งขันนักกีฬาโอลิมปิกที่ได้เหรียญทอง เป็นข่าวสาร (Information) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนความรู้ (Education) เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตเรื่องความพยายามสำหรับความบันเทิง (Entertainment) ที่นำเรื่องของบุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) และรูปแบบการนำเสนอที่มีความสนุกสนาน ให้ความผ่อนคลาย นับเป็นความบันเทิงที่ได้รับจากรายการ ดังนั้น รายการทั้ง 2 จึงมีลักษณะของรายการที่ให้ทั้งข่าวสารความรู้ และความบันเทิง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Events)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรายการเฉียด เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด จนเกือบที่จะสูญเสียชีวิต ด้วยสาเหตุจากความประมาท ภัยที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาสังคม และอุบัติเหตุจากการใช้ยานพาหนะต่างๆ โดยสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์นั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้กระทำ หมายถึง ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งมาจากความประมาท เลินเล่อ หรือ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์

2. ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ถูกกระทำ หมายถึง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้รับอุบัติเหตุต่างๆจากการกระทำทั้งจากการประทุษร้ายจากมิจฉาชีพ และอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ว่าจะอยู่บทบาทใดก็ตาม พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนได้กระทำการต่างๆ (Action) เพื่อให้มีชีวิตรอดจากเหตุการณ์ร้ายๆ

สำหรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรายการเจาะใจมักเป็นเรื่องของบุคคล ทั้งเรื่องชีวิตส่วนตัว ผลงานความสำเร็จ การช่วยเหลือสังคม และ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น โดยรายการเจาะใจได้กำหนดบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์ในสถานะใดสถานะหนึ่งที่ได้รับการกำหนดทางสังคม เช่น บทบาทของความ เป็นพ่อ ครู นักฟุตบอล นักมวย นักการเมือง หรือ ผู้ที่ช่วยเหลือทางสังคม เป็นต้น เมื่อกำหนดบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว การนำเสนอเนื้อหาต้องเสนอให้เห็นตามบทบาทนั้น ซึ่งได้ทำให้เกิดเหตุการณ์หรือผลกระทบต่างๆ

ในทางตรงข้าม รายการเฉียดกำหนดบทบาทโดยไม่คำนึงถึงบทบาททางสังคม ในฐานะของนักเกษตรกร พ่อค้า ครู หรือ พนักงานบริษัท เพราะไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะอยู่ในสถานะใด ก็ย่อมต้องพบกับเหตุการณ์เฉียด เมื่อเกิดความประมาทหรือต้องตกเป็นเหยื่อของผู้อื่นที่คิดมิชอบ ดังนั้น รายการเฉียดจึงเน้นถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลมากกว่าการเกิดผลกระทบต่อสังคม แม้เนื้อหาบางตอนจะเกิดจากการชิงทรัพย์ หรือการทำร้ายร่างกายที่เป็นภัยร้ายทางสังคมก็ตาม เพราะรายการเฉียดมุ่งเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่า

แม้การนำเสนอบทบาทของรายการสัมภาษณ์ทั้งสองจะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ รายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการได้แสดงบทบาทของสื่อมวลชนที่สร้างให้ผู้ชมได้เกิดการเรียนรู้ และเกิดกระบวนการทางความคิดในทางใดทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ชมที่บ้านเกิดทัศนคติ มุมมองที่กว้างไกล และที่สำคัญคือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำความดี หรือการไม่เข้าไปข้องแวะกับเหตุการณ์ที่เลวร้าย

จากการศึกษาพบว่าในการนำเสนอถึงการกระทำ และสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ที่ใช้เชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน มี 3 ลักษณะ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา (Chronological) เหตุการณ์ที่เกิดย่อมมีผลกระทบตามมา (Cause - Effect) และเหตุการณ์เมื่อเกิดปัญหาขึ้นย่อมต้องมีการแก้ปัญหา (Problem - Resolve)

ส่วนใหญ่ในการนำเสนอความสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องในรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการ มักจะใช้การเล่าเรื่องที่เป็นแบบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา (Chronological) ด้วยวิธีนี้ทำให้ผู้ชมที่บ้านสามารถเข้าใจเรื่องที่เล่าได้ง่ายและไม่สับสน เพราะเป็นการเล่าเรื่องตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน หรือ การเล่าตามลำดับการเกิดเหตุการณ์ โดยเฉพาะในรายการเจ็ดจะใช้การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ "...มีทุกครั้งเพื่อสะดวกในการรับฟังด้วย ถ้าเราไม่แบ่งมันก็จะเป็นการเอาเรื่องข้างหลังมาไว้ข้างหน้าได้ ถ้าแบ่งมันจะชัดเจนกว่า เช่นถ้าเล่าตั้งแต่เข้ายันเย็นจะเล่าอย่างไร ก็ต้องเริ่มตั้งแต่ เข้า กลางวัน เย็น ต้องเล่า เพราะมันเป็นเรื่องจริง มันก็จำเป็นต้องแบ่ง..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541) ด้วยแนวการทำงานของรายการเจ็ดเป็นเช่นนี้ ทำให้ลักษณะการเล่าเรื่องของรายการเจ็ดมีรูปแบบที่แน่นอน วิธีการนำเสนอของรายการเจ็ดแม้จะใช้การเล่าเรื่องตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็ตาม แต่ได้มีการนำเสนอทสรุปของเรื่องไว้ในช่วงต้นของการเกริ่นรายการด้วยการเล่าเรื่องย่อ แม้การนำเสนอที่บอกตอนจบของรายการไว้แล้ว

ในขณะที่รายการเจาะใจมีรูปแบบการบอกความสัมพันธ์ของการเกิดเหตุการณ์ถึง 3 แบบ แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีลักษณะการเล่าเรื่องที่เป็นการเกิดขึ้นตามลำดับเวลา (Chronological) เพื่อสะดวกและสร้างความเข้าใจต่อเรื่องได้ง่ายก็ตาม แต่ทว่าก็มีการเล่าความสัมพันธ์ของการเกิดเหตุการณ์ อีก 2 แบบคือ เหตุการณ์ที่เกิดย่อมมีผลกระทบตามมา (Cause - Effect) และเหตุการณ์เมื่อเกิดปัญหาขึ้นย่อมต้องมีการแก้ปัญหา (Problem - Resolve)

สำหรับการนำเสนอในลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดย่อมมีผลกระทบตามมา (Cause - Effect) โดยปกติเมื่อเริ่มต้นเล่าเรื่องมักเล่าถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบอะไรตามมา ทว่า บางครั้งก็มีการเล่าเรื่องถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นก่อนการบอกเล่าถึงสาเหตุของการเกิดเหตุ "...สำหรับตัวผมคิดว่าวิธีการเล่าเรื่อง ไม่สามารถซ้ำกันซัก 2-3 อาทิตย์ คนดูจะจำได้ และมีปัญหากับคนดู ถามว่าเจาะใจเคยมีไหม ก็เคยมี แต่เมื่อมีนั่นล่ะคือปัญหา ว่าทำไมหาชนบการ คุยอย่างอื่นไม่ได้ เพราะฉะนั้นการเล่าเรื่องของเราต้องพยายามหาชั้นเชิงในการนำเสนอ..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) ย่อมแสดงให้เห็นว่ารายการเจาะใจมีรูปแบบ ที่หลากหลาย การเล่าเรื่องแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับเนื้อหา การเข้ารหัส และความคิดสร้างสรรค์ของทีม งานให้นำสนใจและน่าติดตาม จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า โดยลักษณะการนำเสนอการเล่า เรื่องเช่นนี้ รายการเจ็ดสามสามารถเปิดเรื่องด้วยผลกระทบของเหตุการณ์ หรือบอกเล่าถึงบาดแผล ของผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องสูญเสียอวัยวะส่วนใดในร่างกายบ้าง มีบาดแผลที่ ติดตัวอยู่บริเวณไหน ต้องเย็บแผลกี่เข็ม แล้วจึงเข้าเรื่องของการเกิดเหตุการณ์ก็ได้เช่นกัน แต่ทว่า รายการเจ็ดสามได้นำเสนอในรูปแบบนี้ เพราะรายการเจ็ดสามต้องการนำเสนอรายการที่มีเอกลักษณ์ เป็นรูปแบบที่แน่นอน "...การทำรายการทีวี มันเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีรูปแบบที่แน่นอน ผมเชื่อว่า ทุกรายการมีวิธีการเล่าเป็นของตัวเอง มีวิธีการทำงานเป็นของตัวเอง เพื่อจำมัน เพื่อให้รู้ว่ามันเป็น ชั้นตอน ให้เป็นรายการบันเทิงเหมือนกัน..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541)

ในเหตุการณ์ (Events) ที่เกิดขึ้นนี้ ต้องมีการสรุปเรื่อง (Conclusion) ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่นำเสนอไปแล้ว โดยการสรุปนี้มีวิธีการสรุป 2 แบบ คือ การสรุป แบบปิด (Closing) และการสรุปแบบเปิด (Opening)

รายการสัมภาษณ์ทั้งสองมีวิธีการสรุปเรื่องที่ต่างกัน โดยรายการเจ็ดสาม มีลักษณะการสรุป เรื่องแบบปิด (Closing) เพราะในการเล่าเรื่องถูกนำมาเชื่อมกันด้วยเหตุผลที่ทุกสิ่งล้วนมีสาเหตุ การเกิดที่แน่นอน ทุกสิ่งเกิดขึ้นอย่างมีความสัมพันธ์กัน (Temporal Succession) ซึ่งรายการเจ็ดสาม แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ X ย่อมมีเหตุการณ์ Y ตามมา เมื่ออยู่ในความประมาทย่อมต้อง เกิดอุบัติเหตุแน่นอน

สำหรับรายการเจาะใจจะมีการสรุปทั้งสองแบบ คือ ทั้งแบบปิด (Closing) และแบบเปิด (Opening) แต่โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะการปิดแบบเปิด เพื่อเว้นที่ว่างให้ผู้ชมทางบ้านเติมช่องว่างหรือตีความเอาเอง ทั้งนี้ เพราะทางรายการเป็นเพียงสื่อกลางที่นำเสนอเรื่องราวและให้ผู้ชมทางบ้านได้ใช้ทัศนคติ มุมมอง และวิจารณ์งานในการชม การตัดสินใจในเรื่องแต่ละเรื่องตามกระบวนการทางความคิดของแต่ละคน เลือกรับแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดีดูเป็นเพียงตัวอย่างและไม่เดินตามทางนั้น

การเล่าถึงความสัมพันธ์ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของรายการเฉียดและรายการเจาะใจ มีความแตกต่างกัน ซึ่งก็ไม่สามารถหาข้อสรุปได้ว่าลักษณะใดแบบไหนจึงจะดีที่สุด เพราะการผลิตรายการโทรทัศน์นั้นล้วนมีปัจจัยต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมากมาย ทั้งเรื่องนโยบายแต่ละบริษัท นโยบายของสถานี สภาพเศรษฐกิจ ที่งาน เวลาในแต่ละยุค แต่ละสมัย ล้วนมีผลเกี่ยวเนื่องต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ทั้งสิ้น วิธีการหนึ่งอาจจะเหมาะกับรูปแบบหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะกับรูปแบบอื่น ดังนั้น ในการผลิตรายการโทรทัศน์ย่อมไม่สามารถที่จะหาข้อสรุปได้ว่าวิธีไหนดีที่สุด

สิ่งที่ปรากฏแวดล้อมทำให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ (Existents)

จากการวิจัยสิ่งที่ปรากฏแวดล้อมทำให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ (Existents) เพื่อทราบถึงบทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Existents of Charactors) และสิ่งที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ สถานที่ เวลา (Existents of Setting) ที่ช่วยประกอบขึ้นทำให้เหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ ดังนั้นในการนำเสนอการเล่าเรื่องของรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการย่อมต้องหาปัจจัยต่างๆที่เข้ามาร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อให้การเล่าเรื่องนั้นสามารถสร้างความน่าสนใจ และ การสร้างการรับรู้ที่ดีให้กับผู้ชมทางบ้าน

ในการนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเสริมในรายการสัมภาษณ์ (Existents of Charactors) เพื่อให้การเล่าเรื่องนั้นสมบูรณ์ และ น่าสนใจ สำหรับวิธีการเล่าของรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 มีความแตกต่างกัน โดยรายการเฉียด นำบุคคลมาช่วยเล่าเสริมเฉพาะกรณีให้ผู้ให้สัมภาษณ์หลักไม่สามารถเล่าได้ เพราะสลับ หรือไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ซึ่งบุคคลที่มาเล่าเสริมในรายการลักษณะนี้มักเป็นคนในครอบครัว พ่อ แม่ หรือ ลูก เป็นต้น รวมทั้งมีการใช้บุคคลที่มาเล่าเสริมเพื่อเป็นการยืนยันว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยเป็นการสัมภาษณ์

บุคคลที่มาเล่าเสริมในสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์จริง ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้มักเป็นเพื่อนบ้าน ผู้เห็นเหตุการณ์ หรือ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น

สำหรับรายการเจาะใจมักมีการนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเล่าเสริมในเหตุการณ์เป็นส่วนใหญ่ เพื่อการเสริมบทบาทของผู้ให้สัมภาษณ์หลัก ซึ่งบุคคลที่มาเล่าเสริมมักเป็นคนในครอบครัว และบุคคลที่รู้จักกับผู้ให้สัมภาษณ์หลัก เพื่อช่วยเสริมให้การเล่าเรื่องสมบูรณ์

การนำบุคคลเข้ามาเสริมในรายการสัมภาษณ์ทั้งสอง พบว่ามีความแตกต่างในการเล่าเรื่อง รายการเฉียดมักไม่นำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเล่าเสริมในรายการ นำมาช่วยเล่าเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เพราะรายการเฉียดให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์หลักมากกว่า ขณะที่รายการเจาะใจมักมีการนำบุคคลมาช่วยเล่าเสริมในรายการ เพื่อช่วยสร้างสีสันรายการให้มีความหลากหลายในประเด็น และ สร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้ชมที่บ้าน

จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอเนื้อเรื่องในรายการสัมภาษณ์เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ตรงกันนั้น สิ่งที่สำคัญคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และ การกำหนดบทบาทของผู้ที่จะมาเล่าเรื่อง เพียง 2 ส่วนนี้ก็สามารถสร้างความเข้าใจให้เกิดแก่ผู้ชมที่บ้านได้ แม้จะไม่มีการใช้บุคคลแวดล้อมหรืออุปกรณ์ต่างๆเข้ามาช่วยเสริมเนื้อเรื่องเหล่านั้นก็ตาม แต่ทว่าการนำสิ่งเหล่านี้มาประกอบเพื่อเสริมบทบาทหรือเนื้อเรื่องให้ชัดเจนขึ้นก็เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการนำเสนอเพื่อให้เกิดความน่าสนใจเท่านั้น ซึ่งวิธีการเช่นนี้พบว่าเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งของรายการเจาะใจที่ต้องการสร้างสีสันและสร้างความน่าสนใจให้กับการเล่าเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าการเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ในรายการสัมภาษณ์นั้นย่อมมีสูตรที่แน่นอน (Formulaic) แต่มีวิธีการนำเสนอที่แน่นอนแตกต่างกันไปตามความคิดสร้างสรรค์ของทีมงานที่เป็นผู้ทำการเข้ารหัส (Encode)

ในการเล่าเรื่องถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมักมีเรื่องของสถานที่และเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง (Existents of Setting) เพื่อสร้างความเข้าใจในการฟังด้วยเรื่องของเวลา และสถานที่สำหรับรายการสัมภาษณ์มักไม่มีความสำคัญเท่ากับเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้น เช่น รายการเจาะใจมักนำเสนอเรื่องเวลา และ สถานที่เพื่อประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น ขณะที่รายการเฉียดให้ความสำคัญกับสถานที่และเวลาซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเกิดอุบัติเหตุ

ดังนั้น ในด้านการนำเสนอสถานที่ของรายการสัมภาษณ์ทั้งสองจึงมีความแตกต่างกัน โดยรายการเจาะใจเน้นที่รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงถึงความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และ ผลลัพธ์ของการกระทำนั้นๆมากกว่าที่จะเน้นเรื่องสถานที่ โดยการสัมภาษณ์ที่พูดถึงสถานที่เป็นเพียงเพื่อให้รู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ไหนเท่านั้น ในขณะที่รายการเจ็ดนั้นให้ความสำคัญกับสถานที่ เพราะสถานที่ที่เกิดขึ้นในรายการเจ็ดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายๆขึ้น จากอุบัติเหตุทั้งหมดที่เกิดขึ้นพบว่ามักเกิดที่บ้าน และถนนเป็นส่วนใหญ่ เพราะบ้านเป็นที่อยู่อาศัย คนมักใช้เวลาอยู่กับบ้านมากกว่าสถานที่อื่น จึงง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุ ทั้งจากตัวเองและจากมิชชันนารีที่เข้ามา รวมทั้ง ถนน เป็นสถานที่ที่มีผู้คนจำนวนมากในปัจจุบัน ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น อำนวยความสะดวกให้เกิดอุบัติเหตุต่างๆได้ ทั้งการชิงทรัพย์ หรือการใช้ยวดยานพาหนะ รวมทั้งเวลาที่เกิดเหตุการณ์ร้ายมักพบว่าเป็นช่วงยามวิกาลเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น สถานที่ และ เวลา จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการเกิดอุบัติเหตุอย่างไม่คาดฝัน การเล่าเรื่องในรายการเจ็ดจึงต้องเน้นที่รายละเอียดของสถานที่ และเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจในการรับรู้

การวางแนวเรื่อง (Plot)

รายการสัมภาษณ์ทั้งสองมีการวางแนวเรื่อง (Plot) ที่มีลักษณะการเล่าเรื่องคล้ายการเขียนบทละคร เพราะการนำเสนอในลักษณะของการเล่าเรื่องแบบละครเป็นวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ ทำให้เนื้อเรื่องมีสีสัน และ น่าติดตาม พบว่ามีทั้งหมด 4 ระดับ คือ

- การเปิดเรื่อง (Exposure)
- การดำเนินเรื่องเพื่อสู่ปัญหา (Development & Rising Action)
- การเข้าสู่จุดสูงสุดหรือจุดไคลแม็กซ์ (Climax)
- การคลี่คลายเรื่องหรือปิดเรื่อง (Ending)

แม้รายการสัมภาษณ์ทั้งสองจะมีแนวการวางเรื่องแบบละครที่เหมือนกัน แต่ทว่ายังมี ส่วนแตกต่างในรายละเอียด ดังนี้

รายการเจ็ด ช่วงแรกของรายการนับว่าเป็นตอนที่มีความมีความสำคัญเพราะเป็นการเปิดเรื่องเพื่อแสดงถึงจุดประสงค์ของการนำเสนอรายการเจ็ดและบทสรุปของการเกิดเหตุการณ์ ซึ่งเป็นการเล่าถึงจุดสุดท้ายของเรื่องเพื่อบอกว่าแม้จะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในชีวิตก็ตาม หลังจาก

นั่นเป็นการเล่าเรื่องเพื่อแสดงถึงพัฒนาการของเหตุการณ์ไปสู่ความตื่นเต้นเร้าใจการเล่าเรื่องของรายการเฉียดมีเพียงเท่านั้น แม้จะเป็นการเล่าจุดสุดท้ายให้คนดูทราบแล้วว่า ในที่สุดผู้ให้สัมภาษณ์ก็ไม่ตาย สามารถเอาชีวิตรอดมาได้แต่ผู้ชมที่บ้านก็ยังสนใจติดตามชมในการเล่าเรื่องในช่วงต่อไป แม้ผู้ชมที่บ้านทราบถึงจุดสุดท้ายของเรื่องแต่สิ่งที่คุณชมที่บ้านต้องการดู คือ การเล่าเรื่องในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ร้ายที่เป็นการเน้นที่รายละเอียดของเหตุการณ์มาก รวมทั้งวิธีการของการเอาตัวรอดของแต่ละคน ที่อยู่ในช่วงเฉียด ช่วงของการเข้าสู่จุดสูงสุดของเรื่อง พบว่ามี 2 ลักษณะคือ การที่ต้องพบกับกรพลิกผันทำให้ต้องได้รับบาดเจ็บ และการที่ต้องเผชิญหน้ากับความเจ็บปวดของบาดแผล และขยายช่วงนี้ยาวถึง 2 เบรก โดยใช้เวลาในการเล่าเรื่องอย่างละเอียดทั้งด้านอารมณ์ และความรู้สึก เพราะการเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ อารมณ์ และความรู้สึกเป็นจุดขายที่ทำให้รายการมีความน่าสนใจพอที่จะทำให้ผู้ชมต้องการทราบว่าเรื่องต่อไปจะเป็นอย่างไร

ด้วยลักษณะการเล่าบอกจุดสุดท้าย (Flash-Back) ของเรื่องแล้วย้อนกลับมาเล่าที่จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ และพัฒนาไปสู่เหตุการณ์ที่เร้าใจ จนเกิดจุดพลิกผันของเรื่อง และ การคลี่คลายเหตุการณ์ด้วยบาดแผล ความคิดที่ได้เล่าตามลำดับชั้นการเกิดเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ (Chronological) ลักษณะนี้เป็นวิธีที่สามารถเข้าใจง่าย ไม่สับสน เพราะต้องการให้ผู้ชมที่บ้านสามารถเข้าใจในเนื้อหาได้ในวงกว้าง "...คนคูมี 2 ส่วน คนคูที่มีปัญญากับคนคูชาวบ้านธรรมดา...ซึ่งต้องยอมรับด้วยว่ามีอยู่ในสังคม การที่เราไม่พาเขาไป คนที่มีน้อยก็ไปไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าเราพาเขาไปก็ยังมีโอกาสที่พาไปได้หมดทั้ง 2 ส่วน..." (วันชัย จิระกุลชัยนันท์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2541)

สำหรับรายการเจาะใจนั้นการนำเสนอเนื้อหาแม้จะมีสูตรของการนำเสนอที่มีลักษณะเป็นละคร (Dramatize) ต้องพัฒนาเรื่องไปสู่จุดไคลแมกซ์ หรือการสร้างสีสันให้กับรายการก็ตาม พบว่ารายการเจาะใจจะไม่มีรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาที่แน่นอน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นล้วนมีสาเหตุมาจากเนื้อหาในเรื่องนั้นๆ การนำเสนอจึงขึ้นอยู่กับเนื้อหานั้นว่าจะนำเสนอเรื่องใดประเด็นใด แต่วิธีการเล่าเรื่องต้องมีแนวทางในการนำไปสู่เรื่องราวที่ต้องการ จำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางการเล่า "...มีบางครั้งที่พิธีกรบอกว่า ผมฟังแล้วอยากถามเรื่องอะไร ผมถามเลยนะทำไมคนคุยกันต้องคุยกันตามลำดับเรื่องราว ซึ่งชนบทการคุยแบบนี้ถามว่าได้ไหม มันก็ได้แต่ว่ามันละปะละปะ คุยเรื่องนั้นที่ เรื่องโน้นที่ คนฟังก็จะจับต้นชนปลายไม่ถูก..." (สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ, สัมภาษณ์, 21 มกราคม 2541) เพราะฉะนั้นรายการเจาะใจ จึงได้มีการลำดับเรื่องราว ขึ้นตอน

การคุยเพื่อไปสู่ประเด็นที่ตั้งไว้ โดยรายการเจาะใจได้มีการวางแนวการนำเสนอเนื้อเรื่องให้เหมือน การนำเสนอละครตอนหนึ่งเรื่อง เพียงแต่ละครเรื่องนี้ใช้วิธีการเดินเรื่องด้วยการซักถามเท่านั้น แต่ รายละเอียดต่างๆล้วนมีครบ ตั้งแต่การปูพื้นเรื่อง การเข้าสู่จุดขัดแย้ง เข้าสู่สถานการณ์ที่ต้องมี การตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด และสุดท้ายต้องมีการคลี่คลายของเนื้อเรื่องเพื่อสร้างความติดตาม ชมเรื่องตลอดทั้งรายการ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบประเด็นเนื้อเรื่องและองค์ประกอบเนื้อเรื่อง

เนื้อหาและองค์ประกอบ	รายการเฉียด	รายการเจาะใจ
<u>ประเด็นเนื้อเรื่อง</u>	การเกิดอุบัติเหตุในรูปแบบต่างๆ ของบุคคล	1. เรื่องบุคคล <ul style="list-style-type: none"> ▾ ชีวิตการต่อสู้ ▾ ผลงานความสำเร็จ ▾ ชีวิตครอบครัว ▾ ช่วยสังคม ▾ มีชีวิตไม่ธรรมดา 2. เหตุการณ์หรือข่าวดัง
<u>โครงสร้างการเล่า</u> ▲ การวางบทบาท ▲ การปรากฏตัว ▲ ความสัมพันธ์ของเรื่อง ▲ การสรุป	ผู้กระทำ หรือ ผู้ถูกกระทำจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่เป็น VTR ตามลำดับเหตุการณ์ สรุปแบบปิด	ตามสถานะที่สังคมเป็นผู้กำหนด เช่น บทบาทพ่อหรือ ครู มักมีผู้มาช่วยเสริมเพื่อสร้างสีสัน ทั้งการเชิญบุคคล และการ ใช้อุปกรณ์ <ul style="list-style-type: none"> ▾ ตามลำดับเหตุการณ์ ▾ เมื่อมีเหตุย่อมมีผลกระทบ ▾ เมื่อมีปัญหา มีวิธีการแก้ ▾ แบบผสม ▾ สรุปแบบปิด ▾ สรุปแบบเปิด

เนื้อหาและองค์ประกอบ	รายการเจียด	รายการเจาะใจ
<p><u>การวางแผนเรื่อง</u></p> <p>▲การเปิดเรื่อง</p> <p>▲การดำเนินเรื่องไปสู่ปมปัญหา</p> <p>▲การเข้าสู่จุดสูงสุดหรือจุดไคลแม็กซ์</p> <p>▲การคลี่คลาย หรือ การจบเรื่อง</p>	<p>เหมือนกันทุกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ บอกจุดมุ่งหมายรายการ ▼ กรีนเข้าเรื่อง ▼ เล่าเรื่องย่อ ▼ ประวัติ <p>เล่าก่อนเวลาเกิดเหตุการณ์ไม่นาน หากมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับलगสังหรณ์ จะเสนอเรื่องนี้ก่อน เพื่อดำเนินเรื่องและขมวดไปสู่ ปัญหา และจุดไคลแม็กซ์</p> <p>มี 2 ช่วง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ ช่วงเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ ▼ ช่วงทรมาณจากบาดแผล <ul style="list-style-type: none"> ▼ โซวบาดแผล ▼ ความรู้สึกและความคิดที่ได้ 	<p>มีความหลากหลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ พุดตรงประเด็น ▼ ใช้เหตุการณ์ในสังคม ▼ โซวอุปกรณ์ ▼ ละคอน ▼ ให้ความสำคัญที่บุคคล ▼ ให้ความสำคัญที่เนื้อหา ▼ ลำดับตามเหตุการณ์ ▼ ตั้งประเด็นคำถามสำหรับกลุ่ม <p>นำเสนอหลายวิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> ▼ ตัดสินใจทำบางสิ่ง ▼ ค้นพบความจริงของเหตุการณ์ ▼ โซวอุปกรณ์ ▼ การนำเหตุการณ์ใหม่เข้ามา ▼ ถามเรื่องอนาคต ▼ สัมภาษณ์บุคคลแวดล้อม

ตารางที่ 2 รูปแบบการนำเสนอ และการเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย

รูปแบบการนำเสนอและการเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมาย	รายการเจียด	รายการเจาะใจ
<p><u>รูปแบบการนำเสนอ</u></p> <p>▲ ผู้สัมภาษณ์</p> <p>▲ ผู้ให้สัมภาษณ์</p>	<p>1 คน</p> <p>▼ บุคคลทั่วไป</p>	<p>2 คน</p> <p>▼ บุคคลทั่วไป</p> <p>▼ บุคคลที่มีชื่อเสียง</p>
<p><u>วิธีการนำเสนอ</u></p> <p>วจนภาษาและอวจนภาษา</p> <p>บรรยากาศ</p> <p>▲ ฉาก</p> <p>▲ แสง</p> <p>▲ เสียง</p> <p>▲ ลักษณะภาพ</p>	<p>▼ ภาษาธรรมดา</p> <p>▼ มีการใช้ท่าทางประกอบการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสม</p> <p>มีความโดดเด่น</p> <p>มีการจัดแสงเพื่อสร้างบรรยากาศ และช่วยในการเล่าเรื่อง</p> <p>ใช้เสียงประกอบในการเล่าเรื่องเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศ</p> <p>ธรรมดา มีการเล่นมุขล้องพิเศษในช่วงเปิดรายการ</p> <p>บันทึกเทปในสตูดิโอ ภาพที่สื่อออกมาเน้นเพื่อ อบอกบรรยากาศในรายการ</p>	<p>▼ ภาษาธรรมดา</p> <p>▼ ใช้ท่าทางประกอบการสัมภาษณ์น้อย</p> <p>ธรรมดา</p> <p>ใช้เพื่อจัดฉากและให้แสงสว่าง</p> <p>ธรรมดา</p> <p>ใช้เฉพาะคีย์ขึ้นช่วงเปิดปิดแต่ละเบรค</p> <p>ใช้มุขล้องธรรมดา ภาพที่สื่อออกมาเพื่อบอกลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ มีการถ่ายทำ 3 แบบ</p> <p>▼ ถ่ายทอดสด</p> <p>▼ บันทึกเทปในสตูดิโอ</p> <p>▼ บันทึกเทปนอกสถานที่</p>
<p><u>การจัดลำดับเนื้อหา</u></p>	<p>มีแบบแผนเหมือนกันทุกครั้ง</p>	<p>มี 2 รูปแบบ</p> <p>▼ มีช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย"</p> <p>▼ ไม่มีช่วง "อย่างนี้ก็มีด้วย"</p>

จากการเปรียบเทียบตารางที่ 2 รูปแบบการนำเสนอ และ การเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมายสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า ความสำเร็จของรายการสัมภาษณ์ อาจกล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ดำเนินรายการเป็นอย่างมาก นั่นเพราะผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์รายการให้มีความน่าสนใจ และ น่าติดตามชม เพราะรายการสัมภาษณ์เป็นรายการชกถามแซกรับเชิญเพื่อทราบเรื่องราว ดังนั้นในการชกถามที่จะให้มาซึ่งคำตอบที่ชัดเจน ละเอียด นั้น ไม่ใช่เพียงความสามารถของทีมงานเพียงอย่างเดียว แต่พิธีกรต้องมีความสามารถในการตั้งคำถามที่น่าสนใจเหล่านั้นออกมาให้ผู้ชมทางบ้านเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ที่มามีออกมาในรายการมักเป็นบุคคลทั่วไป ที่มีชื่อเสียงที่มีชื่อเสียง แม้จะมีเรื่องราวที่น่าสนใจ และสามารถเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างไม่ติดขัด ย่อมยากต่อการสร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้ชมทางบ้านได้ แต่ที่รายการสัมภาษณ์ทั้งสองสามารถสร้างให้ผู้ชมทางบ้านติดตามรับชมได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากพิธีกร จึงทำให้ผู้ชมทางบ้านติดตามรับชมรายการได้ เพราะหากตั้งคำถามว่าหากมีนำผู้ให้สัมภาษณ์คนเดียวกันเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ 2 รายการ ระหว่างรายการเจาะใจกับรายการ A และให้ผู้ชมทางบ้านเลือกว่าจะเปิดชมรายการใด คำตอบที่ได้คือผู้ชมรายการเลือกที่จะเปิดรับชมรายการเจาะใจที่มีดาราพุดตาล และ สัญญา คุณากรเป็นผู้สัมภาษณ์ หรือกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนเดียวกันมาในรายการเฉียดกับรายการ B พบว่าผู้ชมทางบ้านเลือกที่จะดูรายการเฉียดมากกว่า เมื่อเป็นเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้ชมทางบ้านให้ความสนใจในบุคลิกส่วนตัวของพิธีกรทั้งสองรายการ ที่มีความสามารถในด้านวิธีการชกถาม การโต้ตอบ และ การดำเนินรายการที่เหมาะสม เพราะหากพิธีกรจากทั้งสองรายการมีเพียงชื่อเสียงและหน้าตาแต่หากไม่มีความสามารถในการชกถามเรื่องราวที่น่าสนใจและน่าติดตามแล้ว คงไม่สามารถทำให้ผู้ชมทางบ้านเลือกที่จะเปิดรับชมได้อย่างแน่นอน จึงอาจกล่าวได้ว่าการที่รายการเจาะใจถ่ายทอดเรื่องราวจากการชกถามผ่านผู้สัมภาษณ์ 2 คนที่มีการทำงานที่สามารถรับส่งกันได้เป็นอย่างดี สำหรับรายการเฉียด ใช้ความสามารถของไตรภพ ลิมปพัทธ์ ในการควบคุมและดำเนินรายการเพียงท่านเดียวที่จะให้เรื่องราวไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นที่สนใจและประสบความสำเร็จได้นั้นจึงอยู่ที่ความสามารถของพิธีกร ที่เป็นหัวใจสำคัญในรายการสัมภาษณ์

รายการสัมภาษณ์ทั้งสองเป็นรายการที่เสนอเนื้อหาผ่านการสนทนา ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้ชมทางบ้านเข้าใจเรื่องราวได้มากที่สุดคือ การใช้ภาษาพูดที่เรียบง่าย เหมือนการสนทนาตามปกติตามธรรมชาติของมนุษย์ มากกว่าการใช้ภาษาทางการ การพูดจะให้สมรรถผลนั้นต้องประกอบไปด้วยท่าทางการแสดงออกที่ตรงตามคำพูดและความคิด แต่หากมีการแสดงท่าทางที่

มากกว่าปกติหรือน้อยกว่าปกติก็จะทำให้การสื่อสารล้มเหลว จากการศึกษาพบว่ารายการสัมภาษณ์ทั้งสองมีการใช้วจนภาษาและอวจนภาษาได้อย่างเหมาะสม

นอกจากภาษาพูดและภาษาท่าทางที่ใช้สื่อความหมายในรายการสัมภาษณ์แล้วการใช้ภาษาทางโทรทัศน์ก็เป็นวิธีการสื่อความหมายได้ดีอีกวิธีหนึ่ง แม้รายการเจ็ดและรายการเจาะใจเป็นเพียงรายการสัมภาษณ์ แต่ได้นำการเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์มาใช้เพื่อสร้างช่วยให้การเล่าเรื่องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการได้ ดังนี้

ภาพ

รายการเจาะใจใช้ภาพเพื่อสื่อความหมายที่จากสิ่งที่ปรากฏบนเวที ทั้งด้านบุคคลและสิ่งของ ในด้านบุคคล หมายถึง ผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการที่มีได้มาเล่าเรื่องให้ฟังทางคำพูดเท่านั้น แต่ได้มีการใช้ภาพเพื่อเล่าเรื่องด้วย โดยดูจากภาพที่ปรากฏผ่านทางการแต่งกาย เช่น สุกัญญา มิเกล ภาพที่ปรากฏในรายการพบว่าสุกัญญามีการเปลี่ยนเสื้อผ้าที่สวมใส่ถึง 2 ครั้ง การเข้ารหัสทางแต่งกายที่ปรากฏให้เห็นด้วยภาพนี้ เพื่อต้องการใช้ภาพเพื่อสื่อให้ผู้ชมทางบ้านได้ทราบถึงบุคลิก 2 บุคลิกที่แตกต่างกัน ที่ช่วยทำให้การเล่าเรื่องนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือ ตอน อินทรีย์เหล็กที่มีการนำรถมอเตอร์ไซด์ฮาร์เลย์ เดวิส มาโชว์บนเวที และ มีรถฮาร์เลย์อยู่ด้านล่างเวทีอีกจำนวนหลายสิบคัน ประกอบกับบรรดาผู้ให้สัมภาษณ์ที่อยู่ในชุดหนังหรือชุดยีนส์ ทำมกลางเสียงเครื่องยนต์ที่ดังกระหึ่ม ภาพที่ปรากฏเช่นนี้เพื่อแสดงถึงบรรยากาศความคึกคัก และ ตระการตาในการรวมตัวครั้งนี้ ประกอบกับคำพูดของพิธีกรที่กล่าวไว้ว่า " ...เป็นการรวมตัวครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดที่กลุ่มผู้รักฮาร์เลย์ เดวิส ได้มากมาออกรายการโทรทัศน์... " จากภาพที่ปรากฏให้เห็นเช่นนี้สามารถสื่อได้ตามคำพูดในความหมายตรง แต่โดยนัยยะแล้ว อาจกล่าวได้ว่า รายการเจาะใจใช้ภาพที่แสดงถึงการรวมตัวของรถหลายสิบคัน บ่งบอกถึงความยิ่งใหญ่ของรายการที่สามารถเชิญกลุ่มบุคคลเหล่านี้มาในรายการได้ เพราะมีรายการไม่มากนักที่สามารถทำเช่นนี้ได้ เช่นเดียวกับ ตอน เศรษฐีกู้ภัย ที่มีการนำรถ และอุปกรณ์ที่ใช้ดับเพลิงมาในรายการจำนวนมาก

การเข้ารหัสในการเลือกภาพที่เสนอในรายการขึ้นอยู่กับข้อมูล และความคิดสร้างสรรค์ของทีมงาน ในการเลือกว่าจะเข้ารหัสในลักษณะใด เพราะเรื่องบางตอนที่ทีมงานเลือกที่จะเสนอภาพผู้ให้สัมภาษณ์นั่งบนเก้าอี้แบบธรรมดา ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่รายการเจาะใจมักมีลักษณะเช่นนี้

สำหรับรายการเจียด ภาพที่ปรากฏมักไม่ใช่ภาพที่แสดงบุคลิกของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้สัมภาษณ์ แต่ภาพที่รายการเจียดต้องการนำเสนอ คือภาพคน 2 คน นั่งคุยกันห่าง ๆ ในสถานที่มืด ๆ ลอยอยู่แห่งใดแห่งหนึ่งที่ไกลออกไป ภาพที่ปรากฏนี้แสดงถึงความลึกลับ พิศวง ทำให้อยากเข้าไปสัมผัสว่า 2 คนดังกล่าวทำอะไรกันอยู่

ดังนั้นภาพที่สื่อ จึงเป็นภาพบรรยายภาคโดยรวมของรายการมากกว่าการเสนอถึงบุคลิกของผู้ให้สัมภาษณ์เช่นรายการเจาะใจ นั่นเพราะจุดประสงค์ของรายการทั้ง 2 ที่แตกต่างกัน โดยรายการเจาะใจ ใช้ภาพเพื่อเสนอเนื้อหาของเรื่องมากกว่าการใช้ภาพ เพื่อสื่อถึงบรรยากาศของเรื่องเช่นรายการเจียด

แสงสี

ในรายการสัมภาษณ์แสงสีที่ใช้จัดมักเป็นลักษณะการใช้แสงเพื่อความสว่างของเวที และฉากที่มีมีมันบ้างเล็กน้อยเท่านั้น การจัดแสงของรายการเจาะใจ จึงเป็นลักษณะเช่นนั้น แม้ในบางเรื่องจะมีการแสดงบนเวที ที่นอกเหนือจากการสัมภาษณ์ แสงที่ใช้จัดก็มีลักษณะคล้ายกัน คือเพื่อให้แสงสว่างในการเสนอเนื้อหามากกว่า เพื่อโชว์ความสวยงามของเวที ซึ่งต่างจากรายการเจียดที่มีการใช้แสงสีในการเข้ารหัสเพื่อสร้างบรรยากาศในรายการ แสงที่ใช้จะไม่ใช้เพื่อความสว่าง และสดใส แต่จะใช้แสงที่ไม่สว่างนัก เพื่อให้พื้นบนเวทีสลัว ๆ ซึ่งแสดงถึงความลึกลับ ความไม่กระจ่าง รวมทั้งการใช้แสงสีส้ม ม่วง ฟ้ำ ในการเข้ารหัสเพื่อสื่อความหมายถึง สถานที่ วัตถุ สิ่งของที่ต้องการกล่าวถึงในแต่ละเหตุการณ์ เช่น ทะเล - ใช้สีฟ้า ไฟไหม้ - ใช้สีส้ม เป็นต้น

รายการเจียดนับว่ามีการเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์ มีการใช้แสงสีเข้ามาช่วยเสริมที่ต่างไปจากรายการโทรทัศน์ตามปกติ เพราะการเล่าเรื่องให้สื่อความหมายได้ตรงตามเนื้อหา รวมทั้งเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศ และอารมณ์ร่วมให้เกิดขึ้นมากกว่าการสัมภาษณ์แบบทั่วไป

เสียง

เสียงที่เกิดขึ้นในรายการเจาะใจ ไม่ใช่เสียงที่ปรุงแต่งขึ้น แต่เป็นเสียงจากการสนทนาซักถามระหว่างผู้ให้และผู้สัมภาษณ์ และเสียงก็เกิดจากผู้ชมในห้องส่ง เพราะรายการเจาะใจต้องการปฏิกิริยาโต้ตอบที่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนเวทีในขณะนั้นทันที เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศ และอารมณ์ร่วมให้เกิดขึ้นพร้อมกัน ขณะที่มีการสนทนา มากกว่าการใช้เสียงประกอบที่มีการ

บันทึกเสียง เพราะเสียงในห้องส่งช่วยสร้างบรรยากาศ และอารมณ์ให้กับผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ให้มีความรู้สึกว่าเรื่องที่ตนกำลังสนทนากันอยู่ เป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความสนุกสนานน่าติดตาม ย่อมมีผลดีทางด้านจิตใจ ยิ่งทำให้การดำเนินรายการ หรือการสัมภาษณ์เต็มไปด้วยความสนุกสนานน่าติดตาม รวมทั้งมีผลถึงต่อผู้ชมทางบ้านให้เกิดความรู้สึกที่สนุกตามไปด้วย

สำหรับรายการเฉียด มีการใช้เสียงในการเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์ด้วย เพื่อช่วยเสริมอารมณ์ แม้จะมีการซักถามของพิธีกรให้ประเด็นต่าง ๆ ได้ชัดเจนและหมวดปมให้เห็นชัดเจนขึ้น เสียงเหล่านี้เกิดจากกระบวนการผลิตทางเทคนิค เพื่อให้ได้เสียงที่ลึกลับโหยหวน ประกอบในขณะที่มีการเล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้ชมทางบ้านเกิดอารมณ์ร่วม หรือจินตนาการตามไปด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการใช้เสียงเพื่อช่วยสร้างอารมณ์ ให้เกิดขึ้นของรายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 มีวิธีใช้ที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์

ฉาก

รายการสัมภาษณ์โดยปกติมีเวทีสำหรับการนำเสนเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านทางรายการ โดยการจำลองสถานที่ให้เหมือนห้องรับแขก หรือโต๊ะนั่งเล่นในสวน เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของรายการนั้น ๆ เช่นเดียวกับรายการเจาะใจที่มีการจำลองเวที ที่มีเก้าอี้และโต๊ะสำหรับนั่งสัมภาษณ์เท่านั้น โดยมีได้บ่งบอกว่าเป็นสถานที่ใด แต่ ณ เวทีแห่งนี้ นำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ของบุคคล และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเรื่องราวเหล่านี้ ต้องเกิดขึ้นจากการถ่ายทอดผ่านสถานที่แห่งนี้เป็นส่วนใหญ่ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของรายการว่าเป็นเวทีแห่งการนำเสนออย่างละเอียด และเจาะลึกมากกว่าการนำเสนอผ่านการสัมภาษณ์จากสถานที่จริงที่เกิดเหตุการณ์

สำหรับรายการเฉียด เวทีที่เสนอในรายการมิได้บ่งบอกว่าเป็นสถานที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ แต่ได้มีการนำเสนอสถานที่ของแต่ละเหตุการณ์ที่ได้มีการสัมภาษณ์ผ่านทางรายการลงบนจอภาพขนาดใหญ่ ด้วยภาพจำลองที่มีได้ใช้ภาพจริง แต่สามารถสื่อได้ว่าเป็นสถานที่ใดเช่น ภาพภูเขาและต้นไม้บางส่วน เพื่อสื่อว่าเป็นรูปป่า เป็นต้น นั้นเพราะรายการเฉียดต้องการให้ผู้ชมทางบ้านเกิดจินตนาการในการตีความหมายของภาพนั่นเอง เพราะผู้ชมทางบ้านแต่ละท่านย่อมมีมุมมองในการตีความที่ต่างกันไปแล้วละเรื่อง ตามประสบการณ์ และ ทัศนคติของแต่ละคน

รายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 มิได้นำเสนอภาพเวลาที่เหมือนจริง เพื่อแสดงให้เห็นว่าสถานที่ที่นำเสนอในรายการเป็นเวทีที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ในการเสนอเรื่องราวตามวัตถุประสงค์ตามที่รายการต้องการเท่านั้น

จากการศึกษารายการสัมภาษณ์ทั้ง 2 รายการพบว่า รายการเจียด และ รายการเจาะใจ มีการสร้างสรรค์รายการที่แตกต่างไปจากรายการสัมภาษณ์โดยทั่วไป โดยรายการสัมภาษณ์ทั้งสองนี้ได้ใช้รหัสทางเทคนิคโทรทัศน์มาช่วยสร้างบรรยากาศและกระตุ้นอารมณ์ในการเล่าเรื่องมากขึ้น การสร้างสรรค์เพิ่มเติมนี้มิใช่การจำลองภาพเหตุการณ์ทำเป็นละครเช่นรายการสัมภาษณ์บางรายการ แต่ทั้ง 2 รายการมีการสร้างความโดดเด่นด้วยการสร้างสรรค์แนวทางใหม่ (Recreate) ที่ต่างกัน

รายการเจาะใจเน้นการสร้างสรรค์รายการด้วยเนื้อหาที่โดดเด่น เน้นสาระและความเป็นจริงของเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อผู้คนในสังคมทางใดทางหนึ่งมากกว่าการเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์ ให้เนื้อเรื่องดำเนินไปด้วยเนื้อหาของตัวเอง ภายใต้การดำเนินรายการของพิธีกรทั้งสองที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือกับเนื้อหาที่เกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องเสริมอะไรมากนัก สำหรับรายการเจียดใช้การสร้างความน่าสนใจให้กับเนื้อเรื่องด้วยกรใช้ฉาก แสงสี เข้ามาช่วยเป็นรูปแบบรายการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนที่ยังไม่มีใครคิดนำเอาแสงสีมาช่วยใช้ในการเล่าเรื่องประกอบในขณะที่มีการสัมภาษณ์ ประกอบกับทีมงานรายการเจียดเคยทำรายการผีที่เป็นจริง ที่มีละครมาช่วยเสริมในรายการสัมภาษณ์ พบว่าการทำลักษณะนี้มีการบิดเบือนภาพที่เกิดขึ้น เพราะภาพของผู้ให้สัมภาษณ์มีอายุมากและไม่สวยเท่ากับดาราส่งที่แสดง ซึ่งขัดกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น จึงได้มีการสร้างสรรค์เพิ่มเติมด้วยการนำแสงสี จาก มาเข้ารหัส เพื่อต้องการย้ำให้ทราบว่าเป็นรูปแบบรายการสัมภาษณ์ (Interview Show) ที่นำเรื่องจริงที่เกิดขึ้นมานำเสนอ เพื่อชี้แนะทางอารมณ์และบรรยากาศที่เกิดขึ้น

ในการนำเสนอรายการสัมภาษณ์นั้นไม่สามารถที่จะสรุปได้ว่ารายการใดทำถูกต้อง รายการไหนทำไม่ถูกต้อง วิธีใดช่วยสร้างความน่าสนใจมากกว่ากัน และวิธีใดที่จะสามารถสื่อให้ผู้ชมที่บ้านได้รับสารในสิ่งที่ผู้ผลิตต้องการสื่อได้ตรงกัน เพราะในรายการสัมภาษณ์ทั้งสองพบว่ามี ความแตกต่างในรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน คือรายการเจาะใจให้ความสำคัญต่อเนื้อหา มากกว่าการเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์ ในขณะที่รายการเจียดสนใจที่จะใช้การเข้ารหัสทางเทคนิคโทรทัศน์มาช่วยในการเล่าเรื่องให้ได้อารมณ์และบรรยากาศของเรื่องให้มากที่สุด

แม้ทั้ง 2 รายการมีประเด็นและวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน แต่ทว่ารายการสัมภาษณ์ทั้งสองก็สามารถที่จะสื่อสารให้ผู้ชมทางบ้านเข้าใจในความหมายของสิ่งที่รายการต้องการนำเสนอได้ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ แม้ผู้ชมทางบ้านจะมีภูมิหลัง พื้นฐานทางความรู้ ความคิด และครอบครัวที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้ผลิตรายการทั้งสองต้องการสื่อถึง ด้วยสาเหตุเหล่านี้เองจึงทำให้รายการสัมภาษณ์ทั้งสองประสบความสำเร็จในด้านการเล่าเรื่องให้น่าสนใจ และ ความนิยมจากผู้ชมทางบ้าน

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. เนื่องจากรายการโทรทัศน์ที่ศึกษาเป็นรายการที่ออกอากาศ ในปี พ.ศ.2539 จึงอาจทำให้เนื้อหาที่ได้ไม่ครบ เกิดความคลาดเคลื่อน รวมทั้งอาจมีความเปลี่ยนแปลงด้านการนำเสนอที่เป็นไปตามเวลาที่เกิดขึ้น
2. การเข้าไปศึกษาเทปโทรทัศน์รายการเจาะใจเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอุปสรรคในการที่จะศึกษาเทปที่ออกอากาศทั้งหมด เพราะบริษัทเจ เอส แอล จำกัด ต้องใช้ห้องดูเทปในการทำงานสำหรับรายการต่างๆ การศึกษาเทปรายการจึงต้องใช้เวลานานในการศึกษา
3. ในการทำวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถสัมภาษณ์คุณไตรภพ ลิมปพัทธ์ได้ เพราะคุณไตรภพมีงานที่ต้องทำต่างๆมาก ดังนั้นจึงไม่มีเวลาที่จะให้สัมภาษณ์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาผู้รับสารด้วย เพื่อที่จะทำให้สามารถทราบได้ว่าวิธีการเล่าเรื่องลักษณะใดที่สร้างความสนใจให้กับผู้รับสารได้
2. ควรศึกษาถึงการเข้ารหัสในการสื่อความหมายอย่างไรทำให้เกิดอุดมการณ์ทางความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม